Ч. 38. Należytość pocztową zapłacono ryczałtem. Львів, 23. вересня 1928. Почтову належитість заплачено гуртом. Рік II.

Виходить що тижня

Адреса Редакції і Адм.:
„ПРАВДА“
Львів, вул. Кльоновича ч. 8. II. пов.
Телефон 4—48.

Поодиноке число коштує 20 сотиків

ПЕРЕДПЛАТА
В КРАЮ:
Річно 10 зол. Піврічно 5 зол. Чвертьрічно 2 з 50 сот. Місячно 1 зол
ЗА КОРДОНОМ:
Річно 2 амер. доляри або їх рівновартість

Новий політичний процес

В днях 13.—14. вересня відбувся у Львові перед судом присяглих процес проти Петра Сайкевича, абсольвента медицини в Празі. Акт обжаловання закидав йому, що він в останніх літах належав і кермував Українською Військовою Орґанізацією, редаґував і поширював орґан тоїж „Сурму“. Ділання те, як спрямоване на відірвання Галичини від Польщі, та спровадження небезпеки для держави зі зовні, а до забурення й домашньої війни внутрі, підпадає під параграф 58. за державну зраду. Обжаловував прокуратор Ґіртлер, боронили адвокати Д-р Шухевич і Д-р Старосольський. Головним обтяжуючим свідком був звісний з процесу Атаманчука поліційний комісар Мітленер, який і той раз зізнавав опираючися на „довірочних відомостях“. В другім дні розправи, яка частинно була тайна, коли перечитувано деякі статті зі „Сурми“, запав присуд, силою котрого засуджено Сайкевича на два роки тюрми. Обжалований присуд приняв.

Німці одержать назад Надренію

В Женеві відбулася конференція держав б. Антанти, які обсадили своїми військами німецьку Надренію. Польщу, яка напиралася взяти також участь у тій конференції, подаючи як причину польський інтерес у справі забезпечення своїх західних границь, не допущено до участи в конференції. Про вислідн цієї конференції появилися вже вістки в добре поінформованій французькій пресі. Як виходить з цих інформацій, Франція, мимо різкої протинімецької промови Бріяна, пішла таки на уступки. Надренія буде мабудь звільнена та перейде під дуже легку військову контролю заінтересованих держав. У військовій контрольній комісії матиме Німеччина такий самий голос, як і Франція. Дальше Німеччина матиме право контролювати французьку пограничну полосу, подібно, як Франція німецьку. Постанова про контролю одержить форму додатку до льокарнського договору, наслідком чого як Анґлія, так і Італія зможуть провірювати надалі військовий стан у французько-німецькій граничній полосі. Про ґарантії Польщі досі нічого не чути.

Наради в тій справі тревають дальше.

Ще в справі морського договору

В попередному числі нашого часопису писали ми про морський договір, заключений між Анґлією й Францією. Та вже сьогодні появилися в часописах поголоски, що той французько-анґлійський договір буде мабуть відкликаний. Причиною цього — вороже становище Америки до договору. Америка, як відомо, вважає, що договір звернено в першу чергу проти неї. Анґлійська преса пише, що колиб навіть цей новий договір відкликано, то все ж таки так Анґлія, як Франція заключать другий. В Льондоні твердять, що французько-анґлійський морський договір не є цілком звернений проти Америки, але має на меті обмежити взаїмне французько-анґлійське зоружения. Колиб то справді було, то все ж таки неясно, чому обидві сторони заключали цей договір у тайні й чому підписано його в поспіху, саме перед підписанням противоєнного договору Келльоґа в Парижі.

Політичний процес у Станиславові

В Станиславові пічнеться 28. ц. м. перед судом присяжних карна розправа проти Івана Голуба, Івана Чепиги, власника книгарні „Бистриця“, Василя Фаніґевича й Олександра Михайловича. Акт обжалування закидує їм протидержавну змову та співпрацю над збличенням Сх. Галичини з Радянщиною. Крім цего, закидує акт обжалування всім чотиром приналежність до Української Військової Орґанізації (УВО), та шпигунство в користь У. С. Р. Р. Оборону обжалованих обняли адвокати д-р Савчак і д-р Волянський.

Крадіж урядової пересилки

З Варшави вислав уряд пачку важних урядових письм і друків, призначених для польської делеґації, яка перебуває в Женеві. Та пересилка ця не передісталася навіть через польську границю, бо якийсь невідомий злодій вкрав її подорозі.

Ширіть „Правду“!

Село й соціялізм

(—) Соціялізм це змагання завести такий лад, щоб одиниця не мала нічого, щоб ніщо не було її власністю, а все щоб належало до загалу, до громади, до держави.

Сама думка гарна й частинно в дечому вона дасться перевести тай навіть переводиться вже в життю. От примірóм держава бере від людей податки, а з цих податків удержує школи, дороги, залізниці, почти й і., що служить для добра всіх, для добра загалу. Чи дорога, чи школа, чи залізниця є тоді власністю всіх, служить усім на пожиток. Так є і в громаді, от хочби громадське пасовисько. Воно є власністю всіх людей у селі, цілої громади — кожний може пасти на ньому свою худобу. Закладають люде товариство якесь, от пр. читальню „Просвіти“, чи „Сільський Господар“, то це також уже спільне добро...

Такий лад, що все має бути спільне, хочуть завести соціялісти, а завели вже в Росії й на Україні більшовики.

Як бачимо в дечому воно добре, передусім там, де люде мусять спільно чогось уживати, от як прим. дороги. Всі їздять, чи ходять дорогою, отже справедливо, щоб усі будували її, чи давали на її будову гроші.

Та ба, соціялісти кажуть, що такий лад треба завести в усьому. Все добро, земля, хати, фабрики, все це має належати до держави, а одиниця не має нічого мати свойого, має тільки працювати для держави, а за це має діставати від держави хату, одяг і харч.

Сперщу соціялісти ширили такі думки головно серед фабричного робітництва. І там ці думки навіть скоро прийнялися. А чому? Бо більшість робітників, крім двох рук до праці не має нічого. Заробляє тільки на життя. І думає робітник: „Воно може добре булоб, якби фабрики не належали до фабриканта, тільки до держави. Держава дбалаб про робітника, платилаб йому й на старість далаб забезпечення“.

Все те обіцяє соціялізм. Але воно тільки обіцянка така гарна. А в дійсності, як бачимо це в Радянщині, воно виходить зівсім інакше. Більшевики перебрали всі фабрики на державу. І щож? Платять робітникам таку платню, що не тільки вижити, але й животіти нема чим. А боротися за кращу платню, штрайкувати там не можна, бо

штрайк на Радянщині заборонений і строго карають за нього.

Го так із робітниками. Алеж бо соціялісти хочуть завести такий лад і на селі. Значить ніхто не має мати своєї власної землі, тільки вся земля належить до держави, а селянин має працювати на цій землі тільки за хату, харч та одяг. Свойого не вільно йому нiщо мати.

Чи воно можливе на селі? Селянин привязаний до своєї землі, хоче мати на власність бодай той невеличкий клаптик землиці й тому ніколи не може бути прихильником соціялізму.

Бо пригадаймо — такий лад уже був! Була панщина. Селянин працював не на своїй землі, на панській — а за працю діставав хату й до оброблення для себе трохи поля, пасовисько й дрова з панського ліса. В соціялістичній державі булаб тільки та ріжниця, що замість дідича, прийшлаб держава. Перше селянин був панщизняником, чи кріпаком-невільником пана, а тепер ставби невільником соціялістичної держави. Це тільки так на словах ріжниця, бо в дійсности булоб воно, (тай є тепер на Радянщині), це саме. Перше гнали на панщину панські гайдуки, а тепер гонять більшовицькі посіпаки й так булоб скрізь, де завелиб соціялістичний лад. А не схотівби селянин піти, то відберуть йому й хату й поле.

Вже з цего бачимо, що соціялізм для селянина не придатний звісім.

Якжеж воно діється, що в нас соціялістичні партії мають серед деяких селян прихильників, що всякі сельроби, соціялісти-радикали мають по деяких селах вплив?

Ці партії завдячують це тільки хвилевому ошоломленню, тільки тому, що більшість селян не застановляється, не знає що таке соціялізм.

Та це тільки хвилева добича соціялістів, чи там соціялістів-радикалів, сельробів та більшовиків. Поти, поки ще село несвідоме. Освідомлення села, зазнайомлення його зі соціялістичними засадами мусить відтрутити селян від усіх цих соціялістичних партій.

Ці селяне, що сьогодні сприяють соціялізмові, підпомагають свойого природного ворога, закладають мимохіть ярмо на шиї своїх дітей, унуків і правнуків. Не дай, Боже, щоб соціялістам вдалося завести соціялістичний лад у наших селах, бо тоді вернулабся панщина й то сто разів гірша, як була, бо тоді всеж таки був над паном старший — держава, а над соціялістичною державою не буде нікого. І проклиналиб пізніші покоління своїх батьків, що допустили до так ї неволі.

Тільки на селянських трупах може здійснитися панування соціялізму, тільки знищенням села може повстати соціялістична держава. Та вже навіть не треба далеко шукати. Чиж не бачимо цего на Радянщині. Як важко там селянам живеться, яка важка неволя їх. Живуть ще десьнедесь там старі діди, що тямлять кріпацтво (знесено його в Росії тому 67 літ) і вони певно говорять своїм дітям і внукам: „Важка дітоньки, була неволя за кріпацтва, але теперички куди, куди гірша!“

Тому треба усім свідомим людям освідомлювати збаламучених, щоб не давалися ловити на соціялістичну полову. Краще тепер зрозуміти свою похибку й направити її, ніж пізніше кров проливати. Так як на Великій Україні й у Росії, селяне проливають струї крови в обороні свободи загарбаної жидівсько-більшовицькими кигтями.

о. ГРИГОРІЙ ДАВОСИР

Два дні при боці Чудотворної самбірської Матінки Божої

III.

(Докінчення).

Потім забрав голос о. крил. Рабій, — якого кожде слово було наче обявом дитинячої любови й привязання до тої Самбірської ікони М. Божої. Оголосив проте, що тепер наступить акт коронації. І залунала пісня „За всіх молишися благая“ по якій по відповідних молитвах руками преосв. Йосафата короновано чудною, мистецької роботи з дорогих камінів і золота короною голову Матери Божої й Дитятка Ісуса. Піснею „Тебе Бога хвалим“ закінчено обряд коронації, а відтак мав початися похід з укоронованим образом М. Божої довкола ринку. Через цілий час відправи архієрейської Сл. Божої, проповіди й коронації латинські єпископи й еп. Лакота асистували в павільоні де приготовано для них престоли. Порядок походу заповів о. Рабій. З початку здавалося, що з тої збитої маси народа не дасться ніяк уставити походу. Однак о. крил. Рабій казав наперед вийти з товпи й уставитися далеко на переді в два ряди дівчатам, відтак хлопцям, мущинам, жінкам, опісля музика пожарної сторожі, за ними священики в ризах у двох рядах, послідні чотири священики несли на прибраних міртом ношах короновану ікону М. Божої, яку в напів стоячій поставі несену на раменах міг бачити всей численно зібраний нарід. Перед іконою діти сипали цвіти, а похід замикали 4 архієреї з асистою крилошан і дияконів. Порядок в часі походу був знаменитий. Йшли всі поволи, крок за кроком довкола ринку, при звуках дзвонів в церкві й ко-

АНТІН ЛОТОЦЬКИЙ. 25

Гетьман Богданко

Шестого тижня прийшов перелім у недузі.

— Молоде, здорове тіло перемогло недугу — казав лікар. — Та всеж таки, щоб недуга не вернула, треба її дуже берегти. Їй треба повного спокою, треба, щоб ніщо її не трівожило...

— Старатисяму, щоб вона мала повний спокій, щоб ніхто й ніщо не трівожило її — запевняв Пшерембський лікаря, а в дусі думав: — Виходить, що я причиною її важкої недуги! Не треба було мені говорити їй про відхід її чоловіка. Та я думав, що вона вже досить підготована, що вістка про відхід Ружинського кине її в мої обійми. Занадто вона ще любить його. Треба мені знов довший час не показуватися їй на очі.

Покликав до себе Оксану й Катерину тай каже їм:

— Доглядайте княгині, сповняйте її волю, нівчому не противтеся їй, та про все, як із її здоровлям, про це як поводиться, що думає — про все доносите мені. Як княгиня при вашому догляді прийде до здоровля й прихилиться серцем до мене, то я вас обі щедро нагороджу й волею обдарую...

Невільниці поклонилися баші потурнакові низько та й кажуть:

— Все старатисямемо робити по вашій волі, пане!

Та як вийшли, каже Оксана до Катерини:

— Буде він ждати цего, щоб я княгиню перемовляла для нього, до страшного суду.

— Тай у мене не діждеться — сказала Катерина.

А як прийшли до княгині, все оповіли її...

Бліда ще була княгиня Оленка, виснажена, та вже сили вертали їй.

Спокійно вислухала вона їх тай каже:

— Даремна булаб ваша праця, даремний ваш труд, хоч як ви старалисяб, не перемовилиб мене. Не прихилиться моє серце ніколи до нього, до цего потурнака. Нелюбий він мені був і тоді, коли ще був християнином, тимбільше нелюбий тепер, коли вирікся віри Христової. Він, правда, каже, що зробив це з любови до мене! З любови до мене вирікся Христа, з любови до мене спалив двір, полонив мене, зробив мене нещасною...

— Він, княгине пані, таки дуже, дуже любить вас — говорила Оксана.

— Хай любить, хай ненавидить, що мені до цего — відповіла різко княгиня.

— Та я не до цего говорю, княгине пані, щоб вас привертати до нього. Я тільки кажу, як воно є...

— Я знаю, любі мої товаришки — перебила княгиня — я знаю, що ви мені прихильні. Щодо Пшеремського, то я сама ще перед недугою й тепер теж думала над цим, що велика мусить бути його любов, пристрасна дуже. І жаль мені його ставало. Та чиж я винна тому, що він залюбився в мені, чиж винна, я що не можу його любити.

— А вжеж, що ні! — притакнула Оксана — кажуть люде: „Серце не навчити!“ і так воно справді.

А княгиня говорила сумно:

— І хоч може мій Богданко справді забув мене, може вже другу любить, то я поки мойого життя, не перестану бути йому вірна, не зломлю присяги даної перед Богом у церкві ніколи, ніколи.

— Княгине пані, — говорила Катерина — не думайте над цим, не ломіть собі цим голови! Бо князь напевно не перестане шукати. Коли тепер відійшов, то видно мусів відійти. Отаманові війська годі тільки про себе думати, мусить думати й про військо, на те його отаманом зробили.

— Правду кажеш, Катрусе — притакнула княгиня, — Отаман не свій пан, він мусить свої справи позаду оставити, а думати й дбати про повірене йому вій-

стелі відмовляючи „Богородице Діво“. Музика грала мельодію пісні в честь самбірської Матери Божої, яка то мельодія схожа зовсім до коляди „Нова радість стала“, а хор співав на переміну з музикою стрічки пісні.

Дійсно нова, небувала радість у Самборі стала. Очи слезами заходили всім. Не було певно ні одного, якогоби серце — може хочби передтим невіруюче, не защеміло жалем за свої колишні блуди, тріхи, за свою байдужність до того всего що Боже. Кождий мусів наглядно побачити й набрати переконання, що силу народови може дати лише Христова віра, яку голосить католицька церква, що нарід може зединитися й осягнути вічну й дочасну ціль лише під крилами св. католицької церкви, під омофором Матінки Божої.

Похід переходив біля костела з під якого зсувається до вулиці спадиста площа. Площа ся нашпилькована народом виглядала наче насіяний великанський цвітник, що стояв непорушний, подивляючи маєстат свята Божої Матери й покірно ідучих Її поклонників.

Такий похід тревав понад півтора години. Коли наблизилися з іконою назад коло церкви, вийшов на проповідницю невтомимий о. Рабій і закінчив сей похід теплою промовою. Величав ту чудотворну ікону, якої назвав себе сторожем і подякував архієреям, духовенству й усім тим, що звеличали „його“ улюблену Матінку Божу.

Чудотворну ікону несли на раменах по чотири на переміну священики, відтак Сестри Служ., дівиці й хлопці з брацтва. Треба було бачити яке велике довіря до тої Ікони пробивалося у вірних підкарпатських Українців, коли то вони тиснулися на очах усіх епископів до ікони, щоби до неї діткнути медалики, образки й молитвенники, щоби зірвати хоч галузку мірту з нощів на яких несена була ікона М. Божої. Я сам заледви з трудом зірвав галузку мірту на памятку та діткнув ікони своїм медаликом зірвавши його зі своєї шиї. В церкві коли Ікону зняли з ношів, щоби її поставити на своїм місці над головним престолом, зачали люде ломити по куску ноші на памятку.

Змучених архієреїв відпровадили всі священики серед співу „многая літа“ на приходство, де відбувся скромний обід о год. $5^1/_2$, який для преосв. Йосафата був заразом і сніданням.

Слід піднести цінний труд для Божої слави й звеличання Пречистої Діви латинських епископів, з яких на особливше признання заслугує особливо 82-літний епископ Фішер що хоч сам немічний біловолосий старець, видержав серед такого горяча й стиску до самого кінця, так само підчас походу, а все з повним вдоволенням і радістю

Певним є, що таке величаве торжество, яким небо й земля а з окрема ціла наша гр.-кат. провінція радується, причиниться до морально - религійного піднесення українського народу в Галичині і то в сторонах які були до недавна загрожені сельробівськими аґітаторами, й радикалізмом і що таке звеличання Матінки Божої стягне на наш нарід, на ті околиці обильні ласки Небесної Цариці, а також скріпить у нашім народі привязання до св. Католицької церкви й Апостольського Престола, викорінюючи рівночасно той бурян, який в виді сектанства, схизми й комунізму почав немов рак кидатися на здоровий орґанізм нашої гр. - кат. Церкви й її Єрархії. Побажатиб, щоб таке торжество відбулося по змозі всюди там, де Матінка Божа обібрала собі місце до зсилання на своїх почитателів своїх ласк.

З церковних справ

Боротьба з неморальністю

Від 1924 р. італійський католицький посол Мартіре намагається перевести в парляменті проєкт закона про поборювання неморальних писем. По вісткам із італійських часописів парляментарна комісія приняла і предложила його в острій формі в тринайцяти артикулах обом італійським палатам.

Цензура бібліотек

Після виданого недавно розпорядження італійського міністерства просвіти всі префекти є обовязані переглядати списки бібліотек та усувати всі твори, які писані в соціялістичнім дусі та поширюють неморальність. Розпорядження те обіймає передусім всякого рода романи, які моглиби в який небудь спосіб принести шкоду моральности молоді. І в нас здалобися таке розпорядження. Бо й по наших читальняних бібліотеках є много всяких поганих книжок, які затроюють душу нашої молоді. Тому Виділи читалень повинні самі для себе видати таке розпоряження та поусувати зі всіх бібліотек усяку большевицьку трійливу погань.

Паломництва до Люрд і чуда.

(і. л.) До Люрд приїзджають тепер паломництва з усіх сторін. Богато приїзджає неулічимо хорих, щоби шукати потіхи у Заступниці всіх християн. Найбільше очевидно французьких паломництв. 80-літний бельґійський епископ і 60 священиків привели до Люрд недавно 1600 паломників. Англійські паломництва з кожним роком збільшаються. Дуже численне було еспанське й голянд-

---

сько, про загальні справи. Очевидно, годі було запоріжцям довше в Туреччині гуляти, треба було вертати на Січ.

Нараз із вулиці пронеслися звуки пісні. Якийсь могутній голос співав і пісня щораз виразніше вливалася в кімнати гарему.

— Хтось співає! — сказала княгиня — слухаймо.

Виразно вже чути було слова:

„Стару неньку зарубали,
А миленьку собі взяли.
Гей сідлай хлопче, коня
Коня вороного,
Татар швидко доганяти,
Миленькую одбивати...

— Та цеж наша українська пісня! — скрикнула Оксана — видно якийсь невільник Українець співає її.

А княгиня повторила:

— Стару неньку зарубали, а миленьку собі взяли — це немов про мене! Неньку Богданка зарубали на моїх очах... Ех, коби як довідатися, хто це співає.

Оксана зірвалася:

— Я скажу Алію, він побіжить і довідається. Він для вас усе зробить, княгине.

І вибігла...

А Катерина говорила:

— Цей евнух Алі для вас, княгине, в огонь скочив би. Він говорив мені, що ненавидить башу за це, що знущається над вами тай коби міг, то поміг би вам до втечі. Я спершу думала, що він так на хитрощі береться, але ні, він щиро говорив, з очей пізнати було...

— Може й придасться ще нам — сказала княгиня.

За хвилю вернула Оксана й сказала,

— Побіг Алі. Я йому казала, що княгиня чула, що якийсь чоловік співав дуже гарну пісню й хотілаб знати, хто це співає. А він каже: „Я заразісінько довідаюся!“ тай побіг.

Не довго трівало, вернув Алі, княгиня веліла покликати його до себе. Був це молодий іще хлопчина й гарний з лиця.

— Ну, оповідай, хто цей чоловік, що так гарно співає.

— Це чудний чоловік — відповів Алі. — Він мослем, зодягнений гарно як багатий Турок, говорить гарно по турецьки, а вміє й чужі мови. Я його питав, що це за пісню співає він. А він каже: „А на віщо тобі знати?“ А я йому кажу: „Мені не треба, але моя пані чула цю пісню й сподобала собі й доконче хоче знати, хто ти, що співаєш цю пісню“.

— А щож він на це? — перебила княгиня.

— А він: „Це німецька пісня“. А потім додав: „А хто твоя пані буде!“ Я оповів йому, що знав. А він дуже пильно слухав, а коли почув, що пані недужа, каже: „Скажи, що я маю ліки, що можуть вилічити її“. Ось я з цим і прийшов.

А княгиня:

— А він що? Куди пішов?

— Він нікуди не пішов, він жде на відповідь, чи куплять у нього ліки.

— То піди тай скажи, хай продасть ці ліки. Але, що я говорю — в менеж нема грошей — сказала княгиня. — А я так бажалаб знати, що це за чудний такий чоловік отой лікар, чи знахор.

— Пані, — каже Алі — я пішов би до баші, щоб дав гроші, але його нема дома поїхав до міста. Так я позичу своїх грошей, а баша віддасть мені.

І вибіг не ждучи на відповідь..

Як він відійшов, каже княгиня до Оксани та Катрі:

— Тут щось є! Він співав українську пісню, а казав Алію, що це німецька, тай із цими ліками щось чудне, як так на поготові й ліки в нього на мою недугу? Тут щось є...

— Воно справді дивне — притакнула Катря. — Він даром не крутився попри дім баші. Я чогось догадуюся, та боюся казати:

А княгиня Оленка:

— Догадуєшся цего самого, що й я, що це може бути посол від мойого Богданка. Чи так?

Дальше буде.)

ське паломництво. З Італії поїхали 2 спеціяльні поїзди. Між паломниками було 150 хорих. Дуже гарно представляються завсіди австрійські й німецькі паломництва. Чехи їздили ц. р. до Люрд вже девятий раз (перший раз 1903 р.). А кілько людий поїхало туди одинцем, хтож мігби це почислити? — Понад усякий сумнів чудесної ласки уздоровлення дізнали там недавно п-на Йосифина Мішель (з Марсилії), Йосифина Коллет і Марґарита Ляпер. Спеціяльна комісія зложена з католицьких і некатолицьких лікарів, що ствердила була їх абсолютну неуліченість при помочи людських орудників (лікарської штуки), ствердила відтак їх цілковите виздоровлення.

Дивне чудо

В „Католицькім Проводі", ч. 35. с. р. що виходить в Америці, о. А. Рудакевич описує слідуючу подію: Було се в Ландсфорд, Па. Жив там наш праведний чоловік Михайло Кутсько. Належав до гр. кат. парохії св. Івана, у якій парохом є Впр. о. Гавриїл Мартяк. В 1928 році Михайло Кутсько тяжко при роботі покалічився. З дому забрали його до „Колдейл" шпиталю. В шпиталі перележав аж до смерти. А в своїй хоробі виявляв Михайло Кутсько небувалу терпеливість. Ніс свій хрест так, як годиться праведному чоловікові. На болі не нарікав, на нікого не скаржився, з своїм нещастем годився. Підпорою його була сильна віра і надія, що всьо колись Господь на добре виведе, а потіхою його була молитва. Передовсім любив молитися на вервиці, яку дістав від своєї старенької матери. А молився на ній стало так, що її ніколи з рук не пускав. У такім допусті вилежав в ліжку цілих пять літ. Та ось 11 липня сего року, терпіння Михайла Кутськи скінчилися. Він у тім дни помер. І зараз по його смерти його вервиця зацвила. З початку з пяти кістяних зерняток добулись гарні, милі рожі і лелії, а відтак постійно розцвиталися і прочі зернятка так, що за час присутности його мертвого тіла на смертній постелі зацвило рожами та леліями 23 зерняток.

Ця дивна подія сильним гомоном рознеслася в протягу одного дня по цілій Америці при помочи католицької і протестантської преси. Тисячі народу збігалося до хати небіщика. Приходили вірні і безвірки, приходили католики і протестанти, приходили прості люде і вчені. Ніхто не знав сего чуда розібрати. Всі здвигали раменами перед Божом дивом. Лиш деякі, що Бога на світі не признають, осмішували свою глупоту, кажучи, що се сталося тому, що хорий за життя звогчував свої руки в воді і у амонії і тими руками кістяні зернятка дотикав. Але загал навіть уваги не звертав на це пусте балакання. Кождий знав, що кістка природним способом ніколи розцвистись не може, хочби її не знати у чім мочив. Тому всі приписували і приписують цю дивну подію надприродній Господній силі і посередництву св. Тереси від Божого Дитятка, яку Михайло в особливший спосіб за свого життя почитав.

Виховання дітий

Що важніше у вихованню дитини — чи прикмети, з якими вона родилася й які має в спадщині по батьках, чи окруження, в якім виростає — се питання здавна цікавило людий. „Він зівсім такий, як його батько й ви не можете нічогісінько з ним вдіяти", кажуть деякі люди кожний раз, як дитина виявляє злі нахили. Інші знову певні, що без огляду на се, які не булиб батьки дитини, кожна дитина починає наново розвиватися й щойно під впливом окружения виробляється її вдача. Кожний знає, що діти з занедбаних домів, що їх прийняли за свої інші родини, де вони дістали всі можливости кращого розвитку, подекуди ставали добрими дітьми, подекуди лишалися непоправними. Що було причиною таких наслідків? Спадковість. Можливо. Окруження. Можливо, що деякі діти, що знаходились серед лихого окруження замолоду, вже тоді переняліся лихими звичаями. До того кращі нові умови могли бути кращими лише що до мешкання, харчу та одягу. Дитину могла виховувати нерозумна нянька та няньчині приятелі, яких вона зустрічала в парку, або дитина могла вести самітне життя, без привязання, без любови, а прибрана мати дитини могла бачити цю дитину лише тоді, як на це позволяли їй великосвітські звичаї й тоді вона могла трохи побавитися з дитиною мов лялькою.

Зайва річ доказувати, чи вроджені прикмети, спадковість, чи окруження є важнійші. Одно й друге має вплив на кожну живу істоту.

Досвіди з плеканням кукурузи можуть послужити нам зразком. Добре відоме, що кукурудза, плекана на доброму

АНТІН ЛОТОЦЬКИЙ.

Боротьба Ірляндії [9]

за віру, народність і волю.

Затрівожений невдачами Едвард задумав післати в Ірляндію сина Лїонеля. Лїонелева подорож була такасама, як колись Іванова за Генриха II. Це саме незнання ірляндських справ, ця сама погорда для англійських кольоністів і це саме безсилля в виповнюванні влади. Не вспівши дати заради, вернув він назад в Анґлію. В 1364 р. явився знову в Ірляндії, видав закони, безсильні, як і його оружя. Ці закони забороняли анґлійським поселенцям лучитися з Ірляндцями чи то подружям, чи заміною дітей, чи якнебудь інакше. Не вільно їм було прибирати ірляндські назви ні ірляндської ноші. За все це була назначена кара втрати земельних посілостей і тюрма. Не вільно було принимати Ірляндців у монастирі, не вільно було держати ірляндських бардів. Шерифи могли ввиходити в кожен палятинат, а навіть і в упривілеєні місця, щоб ловити винуватців, що доси в цих захистах були зівсім безпечні. У чотирьох ґрафствах назначив чотирьох комісарів, що мали визначувати кілько кожне ґрафство мало давати людей і оружя на воєнні потреби. Ця постанова мала спинити несправедливість баронів, що нераз угнітали одних, а крізь пальці дивилися на других.

В цій крайности Едвард дивним дивом назначив ірляндських начальників протекторами оселі й назначив їм платні. Ірляндські вожди й начальники вважали ці платні податком і нераз допоминалися їх із оружям у руках, коли анґлійське правительство спізнялося з виплатою.

За Едварда III. французько-еспанська фльота прибула на береги Ірляндії й заохочувала Ірляндців до війни з Анґлією. Та цю фльоту розбили Анґлійці в заливі Кінсам.

Річерд II, внук і наслідник Едварда III. рішив завдати Ірляндії останній удар. Він причалив в Ірляндію в Вотерфорді в жовтні 1394 р. з 34.000 війська. Ірляндські вожди не пробували вже навіть ставити опір таким силам і 75 їх піддалося. Король прийняв їх чолобитню, дав загальну амнестію англьо-норманським панам і кількох Ірляндців проголосив лицарями. По 9 місяцях вернув до Анґлії, де вже починалися зароди революції, що пізніше впав він її жертвою.

Тільки він відїхав в Ірляндію, зірвалася завзята боротьба Англьо-Норман із Ірляндцями. Кляни Лейнстеру, що їх анґлійські кольоністи хотіли вивласнити, хопили перші за оружя. Спершу щастило їм. Вигубили відділ королівського війська. Тоді згинув і анґлійський престолонаслідник Роджер ґр. Мортімер. Едвард на борзі зібрав військо й прибув до Ірляндії в останніх днях травня 1399 р. Два тижні дожидався підмоги, щоб рушити на Мак Мерчеда. Мак Мерчед мав тільки 3000 війська, але добірного й добре зорученого та призвичаєного до партизантської війни. Він заманив королівські війська в багна, ліси й трясавиці Лейнстеру. Там не давав їм спокою ні в день ні в ночі, відтинав довіз харчів і довів до крайньої нужди та безладдя. Коли з Дебліна прислали кораблі з харчами, англійське військо не ждало, аж виладують кораблі, тільки кинулося грабувати їх. Тоді Річерд предложив Мак-Мерчедові переговори. Переговори не давали нідочого. Річерд подався назад до Дебліна й дожидався вістей з Англії. По трьох тижнях прийшли вісти, але такі, що він мусів жалувати, що кидав Анґлію. Як вернув ув Англію, його там увязнили й він помер у тюрмі.

За його наслідника Генриха IV. дві виправи на Ірляндію зівсім не вдалися. Колиб тоді ірляндські королі й начальники виступили були однозгідно проти ворога, вже на все покінчиласяби була влада Англії над Ірляндією. Та внутрішні незгоди й недостача начальника, що визначним хистом зєднавби був собі довіря та поважання, не дали довести до

ґрунті, себто в доброму окруженню — дає багато більший врожай ніж кукуруза, що росте на дикій землі. Але також на даній землі врожай залежить від того, якого насіння уживається: тобто від спадковости, яку має за собою кукуруза. Є ґатунки, що на відповідній землі дадуть більше як 8 кірців з морґа, инші ж під цими самими умовинами, дадуть марний урожай, всього яких дватри кірці з морґа.

Не має потреби арґументувати про це, що важнійше при плеканню кукурузи, добре насіння, чи добра земля й підсоння. Важко зробити як найкращий вибір насіння й плекати його на найкращому ґрунті, який лише можемо знайти, абож, якщо одно й друге, се й насіння й ґрунт погані, старатися зробити як найкраще це, що можливе.

З вихованням хлопців і дівчат майже це саме. Їхня спадковість встановлена, але окруження часто дається змінити, поліпшити, щоб належно виховати дітий, батько родини мусить мати бодай конечні засоби на прожиток: тільки тоді можливо відповідно вдержати „дім“. Перелюднені, несанітарні помешкання причиняються до того, що діти будуть бліді, тупі, недужі тілом і душею. Нужда виганяє дітий бавитися на вулиці й завулки, де вони часто сходяться з зіпсутими дітьми й самі псуються. Де не вистарчає трошей на заплачення за вигіднійші помешкання так, щоб родина могла вигідно розміститися й кожне могло мати окрему кімнату до спання, малі діти рано починають цікавитися ріжними справами й досвідами, чого вони як діти не повинні знати.

(Докінчення буде.)

Зі світа

Катастрофи в Америці.

Америку навістила останніми днями страшна стихійна катастрофа. А саме, в кількох стейтах шалів страшний гураґан, який спричинив небувале спустошення. Кілька великих міст знищених до тла. Гураґан захопив на морі кілька великих кораблів, про котрих долю досі нема ніякої вістки. Одним із загибших кораблів їхав визначний анґлійський політик Шамберлен, враз із родиною, про якого теж нема ніякої чутки. На островах багамських гураґан спричинив також величезні шкоди. По приблизнім обчисленню в часі сеї катастрофи згинуло около 2.000 осіб, а кільканайцять тисяч остало без даху над головою. Стихія в многих місцях счинила пожежі та винищила збіже на пни. На береги Фльориди буря викинула два цілком розбиті кораблі.

Буря над Кримом.

На днях над Кримом шаліла страшна буря. Протягом пів години над Севастополем випало понад 60 міліметрів дощу. Всі міські вулиці затоплені. Злива тревала біля 12 годин. Залізничий шлях Севастопіль—Симферопіль підмитий у кількох місцях. Знищено коло 20 домів. Крім цього 7 людських жертв.

Бунт радянських вояків.

В касарні 25 п. в Пермі вбили військового комісаря Раскіна. Вбили його збунтовані вояки за це, що він ширив між ними безбожництво. Раскін відбирав у вояків хрестики, евангелія і т. п. й усе висмівав їх релігійні почування. По вбивстві Раскіна касарню полку окружили відділи ДПУ й по завзятій битві, змусили їх підчинитися розпорядкам радянської влади. Дуже вже мусив допекти Раскін радянським воякам, коли вони аж хопилися вбивства.

Підвишка комірного в Москві.

Як відано в Радянщині всі доми стали власністю держави й держава винаймає їх та бере за них комірне. Само собою назначує висоту комірного, як кому схочеться. А люде мусять мати дах над головою, тай мусять платити. Ось із 1. жовтня ц. р. підвищила більшовицька влада комірне в Москві на 10 відсотків для робітників, а для всіх інших шарів населення на сто відсотків, себто два рази стілько, як доси платили. По цій підвищці в Москві платитимуть робітники 1.98 рубля, а всі інші 8 руб. 80 коп. за квадратовий метер. Хоч комірне для інших шарів населення більш як у четверо вище від робітників, то всеж таки й для робітника, коли взяти ще на увагу невисоку заробітню платню дуже високе. За хатину пр. 8 квадратових метрів, себто комірку, що в ній нема куди й обернутися мусить робітник заплатити 15 рублів 84 коп. Нема що й казати: робітницький рай тай годі!

Загадочна смерть радянського достойника.

В радянських кругах викликала велике враження нагла смерть Черняка, члена воєнної ради червоної армії. Помер він серед підозрілих обставин. Мав він узяти чинну участь у великих маневрах на Україні й перед самим розпочаттям маневрів найшли його без життя в його мешканні. Доходження держать у строгій тайні.

загального повстання. А була тоді нагода, як ніколи потім, бо в самій Анґлії були міжусобиці, а ірляндські Англійці були занадто слабі, щоби здавити повстання, колиб воно вибухло рівночасно на всему острові. Та ірляндські начальники робили все по особистим виглядам, або по виглядам своїх клянів — воювали окремішно, не журилися одні одними.

В 1449 р. одна подія, здавалося, буде зачатком загального союза. Було це, коли Річерд, князь Йорку виступив проти Генриха VI, що іменував був його управителем Ірляндії. Цей князь зєднав був собі сильну партію в Ірляндцях та в Анґльо-ірляндцях, поплив до Анґлії і проголосив себе протектором королівства Ірляндії. Та небаром змушений уступити приклонниками дому Ланкестер, утік в Ірляндію. Там прийняли його з такою готовістю служити його справі, що 5000 Ірляндців подалося з ним до Анґлії. Однак там і він сам і 3000 війська впало в битві під Ввокерфельдом.

І пізніше підпомагали Ірляндці противників анґлійського короля, як от Лямберта Сіннея та Перкінса Вворбека, що хотіли здобути собі анґлійський престіл. Підпомагали їх не з прихильности до них, тільки тому, що вважали корисним підпомагати кожного ворога англійського короля.

Коли Генрих VII. переміг Сімнея та Вворбека, післав в Ірляндію, як повновласника свойому синові, Пойнінґза. Пойнінґз взявся викорінювати надужиття урядів і видав закон, що ірляндський парлямент не може збиратися, поки анґлійський король не затвердить приводу його зібрання тай радити може тільки над цим, що визначить йому англійське правительство. Ці статті без затвердження ірляндським парляментом мали стати невідкличним законом Ірляндії. Від цего королівського едикту, можна сказати, втратила Ірляндія свою окремішність і стала англійською провінцією.

Пойнінґзів наслідник лорд Тома Фіц-Кільдар ішов його слідами, а кличем його було: справедливість для всіх. Він устійнив монаршу владу, позносив ірляндських начальників і поширив на всі части англійську владу. Його син, що заступив його, поборював народні повстання й укріплював лад.

І був в Ірляндії спокій. Аж із початком панування Генриха VIII поновилися спори між родинами Кільдарів і Десмондів. Перші, ставши майже Ірляндцями щодо обичаїв, вдачі, загонистости, а передусім щодо безнастанних боротьб із королівською владою, всю силу основували на популярности й на союзові з ірляндськими начальниками. Другі, не такі сильні в краю, мали поміч від Генриха VIII.

Тома Фіц-Джеральд виступив отверто проти англійського короля й ударив на ґрафа Десмонда, що проводив королівськими військами, обляг деблинський замок та спустошив добра Кільдар. Та пізніше щастя покинуло його. Побитий і обляжений у Манстері, піддався. Повезли його в Лондон і хоч обіцяли дарувати життя, стяли його там ураз із пятьма стриями. (3. лютого 1536).

Генрих VIII. подав парляментові до розгляду: чи король не має права сконфіскувати для себе всі світські й духовні добра в Ірляндії. Цим хотів він залякати всіх баронів і Англьо-норман, що мали в Ірляндії добра. Управитель Ірляндії лорд Ґрей перемогою під Беллеґов розгромав сильне повстання, що ним проводив О'Нейл. Вкінці в р. 1541. ірляндський парлямент признав англійському королеві титул **Rex Hiberniae** (король Ірляндії) замість дотеперішнього Домінус (пан). Ірляндські вожди один за одним складали чолобитні Генрихові VIII. І хто зна чи не прийшлоби було небаром до злиття обох народів, колиб Генрих VIII не задумав був завести нове віроісповідання. (Д. б.)

Пекло на землі.

Над Білим морем, на самій далекій півночі, де майже цілий рік є зима, на так званім Соловецькім острові уладили большевики вязницю. У тій вязниці перебуває тепер кілька тисяч вязнів а між ними кількасот священиків і кілька епископів. Через обставини, які панують у тій вязниці, можна назвати її сміло пеклом на землі. Вязні мусять там працювати від вчасного ранку до пізної ночі серед морозів та голоду. Тих, що не можуть працювати наслідком вичерпання сил, замикають у так зв. карних коморах, в котрих замкнені у самім тільки білю, позбавлені світла й огрівання одержують на день 20 дк. хліба, а раз на два дні збанок води. Звичайно в короткім часі гинуть вони від морозу або божеволіють. За найменшу провину грозить засудженим смерть від кулі стражника. Словом, „свобода й братерство".

Масові арешти.

В „Красній Ґазеті" появилося звідомлення большевицької чрезвичайки (ДПУ) про „ліквідацію" контрреволюційної ленінградської орґанізації т. зв. „Блакитного Інтернаціоналу". Це мала бути рос. монархістична орґанізація, в склад якої входили виключно російські шляхтичі. Орґанізація держала звязок з російською еміґрацією в Чехословаччині. Арештовано 34 особи.

Вісти з Румунії.

Один черновецький німецький часопис доносить, що в ночі 6-го серпня військова варта, котра повнить службу коло черновецького мосту над Прутом, забила вистрілами 22-літню дівчину Лопушанську. Слідство викрило, що військова варта робить від якогось часу службу після воєнних інструкцій і може кожного переходячого через міст або в околиці моста забити як собаку, коли після уяви даного жовніра цей прохожий є чимось підозрілий. Цікаво, що військова команда міста Черновець не допускає до поширення слідства, щоби не допустити до викриття убийника. Румунська ґазета „Адиверул" старається перенести слідство на инші тори й пише, що Лопушанська належала до тайної орґанізації і самі члени цієї орґанізації убили її, щоб запобігти зраді з сторони Лопушанської.

Румунська ґазета „Кувентул" доносить з Букарешту, що румунський уряд вирішив змінити політику супроти національних меншин. Вже в осени мають послідувати деякі полегші в тому напрямі, а міністр освіти д-р Анґелеску погодився вже на грошеві кредити для меншостевого шкільництва. Предбачається також дозвіл для нац. меншостей користуватися своєю рідною мовою у місцевому самоврядуванню. Очевидно, всі ті обіцянки писані вилами по воді, бо якщоб навіть ця неправдоподібна заповідь здійснилася, то при ославленім циганськім режимі, остане вона мабуть тільки на папері, на показ заграниці.

У невидимій сіти

(Промова рабіна).

„Жиди повинні зробити конець нерозривности християнських подруж, а на їх місце підставити цивільні подружя. Франція є вже в наших руках; тепер приходить черга на Австрію.

„Вкінці ми повинні заволодіти пресою. Якщо це станеться, щойно тоді буде наше панування певне і цілковите".

Письмо Джона Редкліфа звучить: „Наші вітці переказали вибранцям Ізраїля обовязок збиратися раз на кожде століття над гробом великого вчителя Калеба, святого рабіна Сімеона Бен—Юди, якого знання дає вибрнцям з кождого покоління могучість на цілій землі і власть над усіми потомками Ізраїля.

„Оце вже 19 віків триває боротьба о цю могучість, яка зістала обіцяна Авраамови, а яку йому вирвав Хрест. Доптаний ногами, понижуваний через його ворогів, остаючий усе під загрозою смерти, переслідування, поривання його дівчат і всякого рода насильств, не упав Ізраїльський нарід; а коли він є розкинений по цілій землі, то лише длятого, що ціла земля повинна належати до нього.

„Від 19 століть борються сміло і витревало наші вчені, яких ніщо не може зломити, проти Хреста. Наш нарід підноситься постепенно, а його могучість зростає з кождим днем. До нас належить цей бог, якого Арон виляв нам у пустині, це золоте теля, це загальне божество нинішного часу.

„Від часу отже, як ми станемо одинокими посідачами всього золота землі перейде правдива могучість у наші руки і тоді сповняться обітниці дані Авраамови.

„Золото найбільша могучість на землі... золото, що є силою, доповненням оруддям всякої власти, це всьо, чого чоловік боїться і чого бажає... оце одинока тайна найглибше знання духа, що володіє світом. Оце будучність!

„Девятнайцять віків належало до наших ворогів; теперішний же вік й будучі віки повинні належати до нас, Ізраїльського народа і вони будуть певно належали до нас. Оце девятнайцятий раз від тисячлітньої страшної і безперервної боротьби з нашими ворогами, наші вибранці з кождого покоління Ізраїльського народа збираються над гробом нашого великого учителя Калеба святого рабіна Сімеона Бен—Юди на цьому цвинтарі, щоби порозумітися щодо вибору дальших середників до посунення нашої справи вперед і щодо великих похибок і гріхів, яких не перестають сповняти наші вороги християни.

„Кождим разом проголошував і проповідував новий Сангедрин (найвища жидівська рада) безпощадну боротьбу проти своїх ворогів; але в жаднім із попередних віків не вспіли згромадити наші предки стілько золота, а в слід за тим і могучости, скілько тепер.

„Ми можемо отже тішитися надією без віддавання нерозсудній омані, що ми осягнемо вкоротці нашу ціль і що будемо могти глядіти спокійно в нашу будучність.

„Переслідування і пониження, ці сумні і прикрі часи, які Ізраїльський нарід переніс з геройською терпеливістю на щастя для нас уже минули, завдяки поступови цивілізації у християн, а цей поступ є найкращим щитом, за яким ми можемо скритися і ділати в тому напрямі, щоби перейти скорим і певним кроком ту дорогу, що нас ще ділить від нашої найвищої цили.

„Киньмо лише очима на матеріяльний стан Европи і розберім ті доходи, які собі придбали жиди від початку нинішного віку через сам факт зосередження в своїх руках безмірних капіталів, якими вони розпоряджають у сій хвилі... Так приміром у Парижі, Льондоні, Відні, Берліні, Амстердамі, Гамбурґу, Римі, Неаполі і т. д. і в усіх Ротшільдів, всюди жиди є панами фінансового положення, через посідання многих міліярдів, не числячи, що в кождій місцевости другоі і треторядній є вони також тими, що посідають фонди в обігу і що всюди без синів Ізраїля, без їх посередного впливу не можна виконати ніякої фінансової операції, ніякої важної роботи.

(Дальше буде.)

Нове жерело багатства

III. ПЛЕКАННЯ ШОВКОВИКА.

7. Поплатність шовківництва.

Поплатність шовківництва в сільському господарстві лежить у цьому, що сама годівля шовковика не потягає великих коштів, та забирає в році лиш чотири до шість тижнів часу. Робота при цьому не велика. Годівлю шовковика зачинається в другій половині травня, а кінчиться в червни. Саме в тому часі весняні роботи в полю скінчені, а до сінокосів та жнив ще далеко.

Та й працю при годівлі, яка не вимагає ніякого особливійшого приготовання можуть виконувати жінки, дітипідростки й старці й не треба до неї робучих сил.

Приряди при годівлі — можна легко зробити собі самому без коштів, а купується лиш кождого року яєчка шовковика по кількадесять (20—30) ґр. на одно господарство, залежно від кількости морвового листя та вільного місця, яке потребують ґусениці. При чому ціна одного ґрама яєчок не переходить суми кількадесяти сотиків.

Вкінці, шовкова пряжа, якою обмотуються виплекані гусениці шовковика, становить дуже цінний сурівець, за яким у кождім часі сильно попитують у всіх европейських промислових містах. Годівля шовковика кінчиться зібранням шовкових коконів, які відпродується до фабрики сирі, або сушені. Сирі продається до чотирох тижнів, а сушені мож переховати в себе довший час без ніякої шкоди.

Годівля оплачується, коли виплекаємо ґусениці з 20 до 30 ґрамів яєчок.

Щоби унаглядити поплатність годівлі шовковика, подаю приблизне обчислення, яке зіставив згаданий попередно інженір Вітачек. Обчислення це представляється так:

Розхід:

Яєчка шовковика 25 ґр. по 0.60	15 зол.
Папір до годівлі	35 „
Паливо і кошти дезинфекції	15 „
Видатки на приряди і дрібні	5 „
Разом	70 зол.

Дохід:

60 кільограмів свіжих коконів по 9.50 зол	570 зол.
Чистий зиск	500 зол.

Приймім, що пшениця коштує в часі збору коконів і їх продажі по 50 зол. за корець. Так одержимо 10 кірців пшениці як чистий зиск в однім господарстві за шість тижнів легкої і не штудерної праці. І то в часі, коли немає роботи ні найбагатший господар ні зарібник.

А ще й годівлею шовковика можуть займатися навіть безземельні зарібники, бо морвові дерева не потребують поля, а можна їх садити замість верб при плотах, дорогах та по неужитках.

8. Приряди до годівлі.

Годівля шовковика відбувається в опорожненій кімнаті, заосмотреній у вікна коморі, шпіхлірі, шопі, або иншім замкненім будинку. Місце годівлі мусить бути **видне,** з вікнами найкраще на північ, щоби сонце занадто не припікало, **сухе, чисте,** що року білене, доступне для воздуху. Також повинно бути уряджене так, щоб можна було на час годівлі поставити в ньому невеличку глиняну піч до огрівання воздуха в холоднійші дні. В кімнаті вистане звичайна піч.

Самець мотиля шовковика.

Одинокою обстановкою місця годівлі — це полички, на яких годуємо гусениці. Полички ті робимо в той спосіб, що з півтораціалевих листов робимо рами два метри довгі а 70 центиметрів широкі. Рами ті накриваємо тонкими тертиціями-шалівками. В дешевший спосіб мож робити полички накриваючи рами „плотом“ з привязаних дротом до коротких поперечок, густо побіч себе положених довгих прутів. Третий ряд поличок становлять згадані рами покриті прибитою до них дротяною сіткою. Сітку ту робиться в той спосіб, що на рамах вбивається у рівній віддалі 5 центиметрів один від другого цвяшки, на яких переплітаємо навхрест тонкий дріт так, що одержимо сітку з квадратними 5 центиметровими очками.

Всі три роди поличок є добрі. А робимо полички такі, до яких потрібний матеріял є під рукою. Одна така поличка дає около півтора квадратного метра площі. Для підгодованих уже гусениць із одного ґрама яєчок треба около 2 метри і 40 центиметрів поверхні. Впрочім полички можуть бути довші, коротші, вузші чи ширші, відповідно до розмірів кімнати.

Полички ті розміщується 40 до 50 центиметрів одну над другою. Найвисша мусить бути віддалена на 60 центиметрів від стелі. Полички ті можна поставити на стояках, або, що вигіднійше і безпечно перед муравлями, завісити на дротах або верівках, які прибивається до стелі. До годівлі гусениць із 25-ти ґрамів, треба таких поличок 9—10.

Дальшими потрібними при годівлі шовковика прирядами це легка звичайна драбинка, плетений кошик на морвове листя, бляшане відерце на сміття, тверда щітка та ганчірки до чищення поличок та термометер, без якого не мож обійтися. Ось і всі приряди.

НОВИНКИ

Влом до посольства. До будинку німецького посольства в Варшаві вломився в ночи якийсь злочинець, однак сполошений мусів утікати. Досі його ще не зловлено.

Старшини перед судом. В Варшаві розпочався великий процес проти кількох польських старшин, які в свойому часі були заняті в варшавськім картоґрафічнім інституті. Акт обжаловання закидає їм цілий ряд зловживань на шкоду держави. Між обжалованими є також ґенерал Ядзьвінський, якому закидується, що сам поповнював зловживання та не перешкаджав у цьому своїм підчиненим.

Смерть при праці. Під Перемишлем попав під колеса льокомотиви залізничник І. Крайцарський зі Сосниці і згинув на місці. Лишив жінку і четверо дітий.

Страшний випадок. Біля Миколаїва коло мосту (на шляху Миколаїв-Стрий) зударився тягаровий поїзд із особовим автом львівської фірми Броніковський і Сп. Шофер авта помер кілька хвиль після катастрофи. Подорожні: Малінський (з Варшави) та селянин із Малехова Іван Савків тяжко ранені. Їх перевезли до львівського шпиталю. Поїзд, як схопив авто, волік його за собою якого пів км. і зовсім розбив його.

Експльозія ґранату. По підміських полях валяється ще багато ненарушених ґранат та шрапнелів. Один такий ґранат чи шрапнель знайшов Остап Вирениця, замешкалий при вул. Паненській. В дома почав він його неосторожно розбирати. Наступив вибух. Відломки ґранату ранили тяжко Вареницю та його 10-літню донечку.

Автобус в огні. У Львові в переїзджаючім Зеленою вулицею автобусі ч. 8544, запалилася бензина. В одній хвилі цілий автобус став в огні. Прохожі вогонь вгасили. Жертв у людях не було.

Катастрофа. Автобус Луцьк—Дубно—Кремінець впав жертвою катастрофи. 16 осіб виднесло тяжкі рани. Причина, як завсігди, неувага шофера.

Застрілення комуніста. Рядовик з К. О. П. на границі біля Стовпців застрілив відомого комуніста Озерського, який намагався перейти совітську границю.

Застрілив кобилу. Вартівникови Казимирови Новакови, який повнив службу в 6. дивізії таборів при ул. Янівській приніс 13-літний синок Роман обід. В часі, коли батько заїдав смачно, синок тихцем виніс із вартівні набитий старий австрійський „ґвер“ вийшов із ним на вулицю та, став бавитися ним. Несподівано потягнув за язичок і вистрілив. У тій хвилі переїздив попри це місце візник Кондяк. Вистрілена малим стрільцем куля трафила Кондякового коня в голову, так що той упав забитий на місці. Кінь коштував 900 зол.

Фіра під поїздом. Особовий поїзд що їхав з Янова до Яворова наїхав на переїзді під Романівкою долішною на фіру Демка Падасюка. Крім нього сидів ще на фірі Іван Костюк. Наслідки вудару з поїздом були страшні. Парасюк згинув на місці, Костюк відніс лекші рани. Також коня розторощило на шматки.

„Перше Українське Свято Жнив“ філії Товариства „Просвіта“ ім. Маркіяна Шашкевича у Львові на повіт Львів улаштовує силами своїх читалень **в неділю 23-го вересня 1928 року, на новій площі читальні „Просвіти“ при вул. Крупярській ч. 15. (Личаків)** (доїзд на площу трамваями ч.: 1, 6, 7, 8, перестанок коло церкви св. Петра). **Перше Українське Свято Жнив** (обрядовий образець, з народніми танками, народніми співами та ритмічними вправами), сполучене з великою народньою забавою з ріжноманітною програмою, фантовою льотерією і танцями при звуках сполученої подвійної духової орхестри. **Дешевий та добірний буфет у власному заряді. Початок о год. 2-ій попол. Вступи:** першорядні зол. 2·50, сидячі 1·50, стоячі 1, для молоді 50 сотиків. **Увага! На случай непогоди „Народня Забава“** відбудеться з тою самою програмою в домівці Читальні „Просвіта“, що міститься при тійже площі.

Смертельні випадки в літі

Статистичне Бюро Злучених Держав виказує, що в місяцях липні, серпні і вересні далеко більше випадків смерти, ізза нещасних пригод, ніж в яку іншу пору року. А се мабуть тому, що в літі люди більше швендяються і наражуються на небезпеки. Майже 28 відсотків всіх річних смертельних нещасливих випадків припадає на три літні місяці. На 100 випадків весною, буває 120 літом. Весною найменше всяких нещасливих випадків, але зате більше ніж в яку іншу пору вмирає людий від усяких недуг. Літом найбільше випадків утоплення; в осени автомобілевих катастроф, а в зимі богато смертельних випадків від отроєння ґазами, удушення і спалення в пожежах. Тому, що так багато буває випадків утоплення (аж 52 відсотки всіх нещасливих випадків літньою порою), треба щоб люди були обережні і вчилися пливати. Хто не вміє пливати, не повинен лізти в воду, коли місце, де він купається, йому не знайоме. Там, де береги стрімкі, або де є сильні течії води, не повинен купатись той, хто не вміє пливати. А також небезпечно лізти у воду підчас приплинів води в морі, або в бурливу погоду. Небезпечно купатись навіть тому, хто вміє пливати в таких місцях, де бувають зимні струї води, бо може схватити корч в руки і ноги і чоловік піде на дно. Небезпечно купатись зараз після їди. Треба заждати яку годину по їдженню.

Ціни збіжа. Пшениця двірська 44·75—45·57 пшениця селянська 43·25—44·25, жито галицьке 33·75—34·75, ячмінь галицький броварняний 36·00—37·00, ячмінь на мливо 27·25—28·25, ячмінь пастівний 35·50—36·25, овес галицький 29·75—30·75, кукурудза румунська 44·00—44·50.

Жертви

Зложили жертви на Місійний Інститут ОО. Василіян в Бучачі в серпні 1928 р.

Біла чортківська; Нагірний Гринько 1, Кушій Параска 1, Беднарська Зофія 1, Ваневичі: Кострик Василь 2, Боянець: Козар Василь і Михась 2, Бяла: Балаким Дмитро 10, Ворвулинці: о. Лозовий Василь 2, Гошів: Сметанюк Марія 1, Ґданськ: Баранівна Анна 10, Добрівляни: о. Чубатий Онуфрій 10, Жидачів: Сцюрко Теодор 2, Зелена: Свищук Іван і Софія 2, Краків: Сагута Стефанія 5, Корсів: о. Коменда Йосиф 5, Лисків: три Місійні Кружки на руки П. М. Кассараби 3, Новосілка: о. Боярський Омелян 2, Переволока: Бобик Паранька 2, Катрій Ірена 2, Печеніжин: Д-р Маковський Василь 5, Рукомиш: о. Барановський Е. 5, Тарнів: Кіцак Василь 2, Тисьмениця о. Возьняк Михайло 5, Худиківці: Лазенків Марія 2, Чемеринці: Микитин Теодор 3, Якубів: по 80 гр.: Коваль Петро, Дужак Анна і Олена, Дужак Михайло, Зелінський Федьо, Дичка Василь, Перекщей Никола, Дичка Магда, Андріїв Анна і Софія, Якубівка: о. Томчук Петро 1, Медведюк Андрій 2, по 1 зол.: Федорак Настя, Приймак Марія, Корнута Агафія, Фурик Василина, Гуменюк Василина, Галанюк Марія, Мельничук Марія, Мельничук Дмитро, Загрійчук Марія, Ямниця: Кушніренко Зофія 6.

Управа Інституту пересилає всім жертводавцям щире Спасибіг!

ОПОВІСТКИ

На **ВЕЛИКИЙ ВІДПУСТ на Кальварії** в Монастирку коло Більча золотого повіт Борщів в дни Воздвиження Ч. Хреста 27. вересня 1928 р. запрошується Впр. ОО. Духовних і вірних.

Порядок: 1. В навечеріє: Всенощне, освітлення гори, дорога хрестна і похід з Ісусом до гробу в скалі.

2. В сам день: Від год. 6. рано сповідь, читані Сл. Божі, Утреня і винесення Чесного Хреста.

3. О год. 10. Велика Сл. Божа, Наука і 14 стацій Мук Христових.

о. С. Гребенюк, парох

Ілюстрований стінний календар „Рідної Школи“ на 1929 рік.

Як що року так і цього року видає Головна Управа „Рідної Школи“ багато ілюстрований стінний календар на 1929 рік, який обійматиме „календарюм“.

Цей календар повинен стати прикрасою усіх наших товариств і організацій (Читалень, Лугів, Соколів, Кооператив, молочарень, всіляких підприємств і т. п.) та находитися в домі кожного Українця і Українки.

Чимало кооператив зверталося минулого року до „Рідної Школи“ за стінними календарями для своїх членів за пізно, бо наклад був вже вичерпаний. Тому тепер звертаємо на це увагу Хвальних Кооператив і прохаємо поспішитися зі замовленням наших ілюстрованих стінних календарів на 1929 р. для своїх членів, тим більше, що календар вже в друку і ми хотілиб усталити число накладу. — **Головна Управа „Рідної Школи“ у Львові, Ринок ч. 10. II. поверх.**

Присилайте передплату!

Відповідальний редактор: Антін Лотоцький
З друкарні Вид. Сп. „Діло“, Львів, Ринок 10.